

Sygn. akt I C 86 / 16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Aneta Zajączkowska**

po rozpoznaniu w dniu 29.06.2017 r.

we W.

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. B. i A. B.**

przeciwko **Bankowi (...) S.A. we W.**

o zapłatę

I. oddala żądania zawarte w punktach I i II pozwu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powodów jako wierzycieli solidarnych **20 661, 38 zł** (dwadzieścia tysięcy sześćset sześćdziesiąt jeden złotych, trzydzieści osiem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20.01.2016 r. do dnia zapłaty;

III. oddala dalej idące żądanie zawarte w punkcie III pozwu;

IV. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego **36 806, 84 zł** kosztów procesu.

I C 86 / 16

UZASADNIENIE

Powodowie S. B. oraz A. B. wystąpili przeciwko pozwanemu Bankowi (...) S.A. we W. z pozwem, w którym wnieśli o:

I. zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie 282 020, 42 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia pobrania każdej z rat kredytu oraz składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego do dnia zapłaty w kwotach i datach wyszczególnionych w załączniku nr 9 do pozwu – z uwagi na uchylenie się przez powodów od skutków oświadczenia woli w umowie kredytu;

II. w przypadku nieuznania żądania z pktu I – zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie 282 020, 42 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia pobrania każdej z rat kredytu oraz składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego do dnia zapłaty w kwotach i datach wyszczególnionych w załączniku nr 9 do pozwu – z uwagi na uznanie umowy o kredyt hipoteczny za nieważną;

III. w przypadku nieuznania żądań z pktu I i II – zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie 99 275, 35 zł wraz z odsetkami ustawowymi za każdy dzień nadwyżki rat zapłaconych nad raty należne do dnia zapłaty w kwotach i

datach wyszczególnionych w załączniku nr 14 do pozwu – tytułem zwrotu nienależnego świadczenia wskutek uznania niektórych zapisów umowy kredytowej za bezskuteczne wobec powodów;

IV. w przypadku niezasądzenia odsetek ustawowych od dnia pobrania każdej z nienależnych sum do dnia zapłaty – zasądzenie od pozwanego na ich rzecz odsetek ustawowych od kwoty dochodzonej pozwem od dnia 08.01.2016 r. do dnia zapłaty;

V. w przypadku uznania żądania z pktu III – zobowiązania pozwanego do przedstawienia rozliczenia dotychczasowych spłat rat kapitałowo odsetkowych kredytu z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych oraz ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku oraz przedstawienia harmonogramu dalszych spłat rat kredytu udzielonego powodowi z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku;

VI. zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że w dniu 16.01.2006 r. zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem S.A. umowę kredytu na cele mieszkaniowe (...), przedmiotem której było udzielenie przez Bank na ich rzecz kredytu w kwocie 1 900 000 zł na zakup nieruchomości położonej w K.. W dniu 12.08.2015 r. umowa ta została wypowiedziana przez pozwanego z powodu zaległości w spłacie kredytu, zaś w dniu 31.12.2015 r. powodowie złożyli oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli w postaci zawarcia umowy kredytu jako złożonego pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej.

Uzasadniając żądanie z pktu I pozwu powodowie wskazali, że podstawą uchylenia się przez nich od skutków prawnych oświadczenia woli było wykrycie, że pozwany wprowadził ich w błąd co do wielkości wynagrodzenia należnego mu z tytułu umowy w postaci prowizji należnej z tytułu stosowania podwójnej klauzuli indeksacyjnej (jednej zawartej w (...)oraz (...)umowy kredytu, a drugiej w (...)umowy kredytu).

Powodowie wskazali, że obowiązek przedstawienia kredytobiorcom informacji o całkowitym koszcie kredytu, w tym o wysokości prowizji należnej bankowi zawarty jest w art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe. Podali, że w umowie kredytowej pozwany zawarł informacje o wszystkich prowizjach należnych mu z tytułu udzielonego kredytu, a także innych kosztach związanych z udzielonym kredytem w zapisach (...), jednakże w żadnym z tych miejsc nie ma informacji o wielkości prowizji należnej pozwanemu z tytułu stosowania podwójnych klauzul indeksacyjnych. Tymczasem w rzeczywistości, zgodnie z opinią dr J. C. (1), sporządzoną na zlecenie powodów w dniu 20.12.2015 r., wysokość prowizji należnej pozwanemu w dniu zawarcia umowy kredytu z tytułu stosowania podwójnych klauzul indeksacyjnych wynosiła 88 001, 21 zł.

Zdaniem powodów wprowadzenie ich w błąd miało charakter podstępny, gdyż poprzez pominięcie wysokości prowizji należnej pozwanemu z tytułu podwójnych klauzul indeksacyjnych zostało u powodów wywołane fałszywe wrażenie o tym, że kredyt jest tańszy w spłacie niż jest to w rzeczywistości. W ich ocenie pozwany celowo pominął kwotę tej prowizji, choć jako twórca wzorca umownego doskonale zdawał sobie sprawę, że narzucony przez niego mechanizm stosowania podwójnych klauzul indeksacyjnych będzie stanowić dla niego źródło dodatkowego wynagrodzenia, a dla powodów źródło dodatkowych kosztów. Powodowie podkreślili też, że błąd dotyczył treści czynności prawnej i ma charakter istotny, ponieważ podanie przez Bank wysokości jego wynagrodzenia w wysokości o 88 001, 21 zł niższej niż rzeczywista, jest tak znacznym zaniżeniem rzeczywistych kosztów kredytu dla powodów, że uzasadnionym jest przypuszczenie, iż znając prawdziwy koszt udzielonego im kredytu, nie zdecydowałiby się na zawarcie umowy z pozwanym. Powodowie podali, że wykrycie błędu nastąpiło przez nich w dniu 21.12.2015 r. po zapoznaniu się z opinią dr. J. C. (1), stąd złożenie przez nich w dniu 31.12.2015 r. oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli zawartego w umowie kredytu, nastąpiło z zachowaniem ustawowego terminu. Powodowie wskazali, że skutkiem złożenia tego oświadczenia umowę kredytu należy traktować jako nigdy nie zawartą, a świadczenia stron podlegają zwrotowi na podstawie przepisów o świadczeniu nienależnym. Powodowie podali, że zapłacili pozwanemu w okresie od 16.01.2006 r. do 29.09.2015 r. tytułem spłat rat kredytu kwotę 1 119 928, 57 zł, a dodatkowo tytułem składek

ubezpieczeniowych kwotę 26 158, 89 zł, tj. łącznie 1 146 087, 46 zł, jednakże domagają się zwrotu części tej kwoty w wysokości 282 020, 42 zł obejmującej kwoty nienależnie zapłacone w okresie od 26.01.2006 r. do 31.12.2007 r.

Niezależnie od powyższego powodowie podnieśli, że odpowiedzialność pozwanego można rozpatrywać w oparciu o art. 415 kc. W ich ocenie wina pozwanego polega na tym, że pomimo obowiązku dochowania należytej zawodowej staranności w przedkładanych powodom kalkulacjach, nie podał powodom wysokości prowizji, jaką byli zobowiązani on zapłacić, mimo że tak obowiązek nakładały na niego przepisy prawa bankowego. Szkodą powodów jest natomiast koszt związany z utratą wartości nabywczej pieniądza w czasie oraz utratą możliwości ulokowania kwot wpłacanych jako raty kredytu chociażby na oprocentowanym rachunku bankowym. Zdaniem powodów szkoda poniesiona wskutek uiszczania rat kredytu powinna zostać zatem ustalona w wysokości odsetek ustawowych od każdej nadpłaconej raty do dnia zwrotu tej sumy przez pozwanego.

Uzasadniając żądanie z pktu II pozwu, zgłoszone na wypadek nieuznania oświadczenia powodów o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli za skuteczne, powodowie podnieśli, że umowa jest nieważna, gdyż nie określa precyzyjnie wzajemnych zobowiązań stron, a ponadto nie określa wysokości prowizji, będącej przedmiotowo istotnym elementem umowy kredytu.

Powodowie podkreślili, że strony nie uzgodniły wszystkich istotnych elementów kredytu, gdyż w umowie z dnia 16.01.2006 r. kwota kredytu nie została ściśle określona. Ich zdaniem nie jest możliwe aby uzgodnić taką umowę kredytu, która przewiduje, że spłata kredytu nastąpi w wysokości określonej przez jedną ze stron w terminie późniejszym. Warunki spłaty muszą być określone w umowie, przez co należy rozumieć takie ich sprecyzowanie, aby obie strony były nimi związane. Nie jest dopuszczalne, aby postanowienia umowne były tak określone, że mogą ulec dowolnej zmianie wedle woli jednej ze stron, tak jak to ma miejsce w tej sprawie. Powodowie podnieśli, że możliwe jest dopuszczenie waloryzowania kwoty kredytu kursem waluty obcej, jeżeli kurs ten jest niezależny od woli stron. Nie jest jednak dopuszczalne, aby jedna ze stron w sposób dowolny wyznaczała kurs, który wpływa na wysokość zobowiązania drugiej strony, a tak właśnie postępował pozwany, który w umowie zastrzegł dla siebie prawo waloryzacji kwoty kredytu kursem waluty wyznaczanym jednostronnie przez siebie w sposób całkowicie dowolny. W rezultacie pozwany, przez wyznaczenie kursu waluty w stosowanej przez siebie tabeli kursów mógłby określić zobowiązanie powodów w wysokości i 1000-krotnie wyższej, niż wynikałoby to z kursów rynkowych, i takie działanie byłoby pozornie zgodne z zapisami umownymi. Jednak taka nieokreśloność świadczenia, do jakiego zobowiązali się powodowie, oznacza, że w istocie strony nie uzgodniły wcale zasad spłaty kredytu, lecz pozostawiły to uznaniu jednej ze stron na przyszłość, a tym samym nie zawarły skutecznie umowy kredytu zgodnej z prawem.

Powodowie zwrócili też uwagę na fakt ukrycia faktycznej wielkości prowizji poprzez

stosowanie dwóch różnych kursów waloryzacji, to jest jednego dla wyliczenia wielkości kredytu i drugiego – gorszego – dla przeliczania wysokości wielkości rat. Oba kursy odbiegały od kursu rynkowego, na niekorzyść powodów. W efekcie powodowie płacili ukrytą prowizję na rzecz pozwanego.

Skutkiem stwierdzenia nieważności umowy kredytu jest odpadnięcie podstawy świadczenia, a pozwany jest zobowiązany zwrócić powodom wszystkie dotychczas uiszczone przez nich kwoty w łącznej wysokości 1 146 087, 46. Jednak w tym procesie powodowie ograniczyli to żądania i domagają się zwrotu kwoty nienależnie zapłaconej w okresie od 26.01.2006 r. do 31.12.2007 r., tj. 282 020, 42 zł.

W zakresie tego żądania powodowie powtórzyli też argumentację odnoszącą się do odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 415 kc.

Uzasadniając żądanie z pktu III pozwu, zgłoszone na wypadek nieuznania zasadności roszczeń z pktów I i II pozwu, powodowie podnieśli, że postanowienia umowne przewidujące określenie kwoty kredytu oraz wysokość raty kapitałowo-odsetkowej w zależności od jednostronnie wyznaczanego przez pozwanego kursu (...), zawarte w:

-(...)umowy kredytu (klauzula indeksacyjna nr(...)),

- (...) umowy kredytu (klauzula indeksacyjna nr (...)),

-(...) umowy kredytu (klauzula indeksacyjna nr (...)),

a także postanowienia narzucające obowiązek tzw. ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, zawarte w (...) umowy kredytu oraz (...) (...) (klauzula ubezpieczenia niskiego wkładu własnego), naruszają przepisy art. 385⁽¹⁾ § 1 oraz 385⁽³⁾ pkt 10 i 20 kc i jako takie są niedozwolonymi klauzulami umownymi, a tym samym są bezskuteczne wobec powodów od chwili zawarcia umowy kredytu.

Powodowie podnieśli, że klauzule te nie zostały z nimi uzgodnione indywidualnie a nadto kształtują ich prawa i obowiązki, jako konsumentów, w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Ponadto postanowienia te nie określają głównych świadczeń stron.

W zakresie klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego powodowie podnieśli, że z postanowień (...) (...) nie wynika w sposób wyraźny i niebudzący wątpliwości, na czym rzecz zostało zawarte ubezpieczenie: na rzecz pozwanego czy też powodów, jako opłacających składkę z tytułu tegoż ubezpieczenia, ujętą w treści umowy jako koszty ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Skoro to powodowie opłacają składkę ubezpieczeniową, mogą odnosić wrażenie, że to właśnie oni, a nie pozwany są ubezpieczonymi. Jest to jednak mylne wrażenie, gdyż w istocie ubezpieczonym jest pozwany. Co więcej, w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, tj. zaprzestania spłaty kredytu, powodowie w najmniejszym stopniu nie korzystają z zawartego przez siebie ubezpieczenia, lecz z tytułu odpowiedzialności regresowej zobowiązani są zwrócić towarzystwu ubezpieczeniowemu kwotę wypłaconą na pokrycie należności pozwanego. Zdaniem powodów takie ujęcie narzuconego obowiązku ubezpieczenia jest rażącym naruszeniem ich interesów. Powodowie podkreślili, że obowiązek pokrycia kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego zabezpiecza wyłącznie interes Banku, który przerzuca ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej na kredytobiorców. W chwili zajścia wypadku objętego ubezpieczeniem Bank miał otrzymać spłatę kredytu, zaś sytuacja kredytobiorców, którzy finansują ubezpieczenie nie zmieniała się, bowiem nadal byli oni obowiązani do spłaty całego kredytu, z tym, że na rzecz zakładu ubezpieczeń. W konsekwencji, pomimo że to powodowie mieli ponosić obowiązek (ciężar) pokrycia kosztu ubezpieczenia, nic dzięki temu nie zyskiwali. W tym przypadku występuje zatem nierównowaga świadczeń sprzeczna z naturą umów wzajemnych. Powodowie dodali, że warunki ubezpieczenia były im nieznanymi, nie mieli oni żadnego wpływu na ich ustalanie, ani też nie mogli zawrzeć umowy ubezpieczenia z innym towarzystwem ubezpieczeniowym bądź też nie mogli zaproponować innego zabezpieczenia, na przykład dodatkowej hipoteki. Powodowie zarzucili też, że kwestionowane postanowienia wykluczają też możliwość zwrotu składki nawet za okres w którym ubezpieczenie nie jest już konieczne (§ (...)).

W zakresie klauzul indeksacyjnych nr (...) powodowie podnieśli, że rażąco naruszyły one równowagę kontraktową stron, gdyż wysokość zobowiązań konsumenta została określona przez odwołanie się do kursów (...) arbitralnie wyznaczanych przez pozwanego a w umowie brak jest jakichkolwiek zapisów, które ewentualnie rekompensowałyby powodowi fakt zawarcia w umowie abuzywnych klauzul indeksacyjnych. Powodowie zarzucili też, że pozwany nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku poinformowania o zagrożeniu deprecjacją kursu złotego, ograniczając się do przedstawienia powodowi do podpisania oświadczenia o świadomości ryzyka kursowego, bez przedstawienia im szczegółowo konsekwencji wynikających z takiego ryzyka. Pozwany nie przedstawiał tego ryzyka również i później, w trakcie podpisywania kolejnych aneksów do umowy, a więc w okresie w którym w pełni obowiązywały już wymogi nadzoru bankowego, określone w Rekomendacji (...).

Skutkiem uznania powyższych klauzul za bezskuteczne jest zdaniem powodów obowiązek pozwanego zwrotu na rzecz powodów różnicy pomiędzy łączną kwotą rat kredytu faktycznie spłaconych przez powodów (obliczonych z zastosowaniem niedozwolonych klauzul indeksacyjnych) a łączną kwotą rat kredytu w rzeczywistości należnych od powodów (obliczonych z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych), która to różnica według wyliczeń powodów wynosi na ich korzyść 89 911, 78 zł.

Do tego należy też doliczyć zdaniem powodów kwotę 20 661, 38 zł pobraną przez pozwanego tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego na podstawie niedozwolonych zapisów § (...) umowy kredytu oraz § (...) (...).

W efekcie suma 99 275, 35 zł stanowi zdaniem powodów nienależnie zapłaconą kwotę.

Zdaniem powodów obliczenie przez pozwanego rat kapitałowo-odsetkowych przy zastosowaniu bezskutecznych klauzul indeksacyjnych oraz klauzuli zmiany oprocentowania, stanowi nienależyte wykonanie zobowiązania przez pozwanego w rozumieniu art. 354 oraz 471 kc.

W ocenie powodów uzyskane przez pozwanego świadczenie w wysokości nadwyżki zapłaconej raty nad ratę w należnej wysokości, można też rozpatrywać jako świadczenie nienależne stanowiące bezpodstawne wzbogacenie (art. 410 w zw. z art. 405 kc).

Uzasadniając żądanie z pktu IV pozwu powodowie wyjaśnili, że w przypadku nieuwzględnienia żądania zasądzenia odsetek ustawowych od dnia dokonania zapłaty nienależnej kwoty wnoszą o zasądzenie odsetek, na podstawie art. 481 kc, od dnia 08.01.2016 r., jako dnia następnego po upływie terminu do zapłaty wyznaczonego pozwanemu w przedsądowym wezwaniu do zapłaty.

Uzasadniając żądanie z pktu V pozwu powodowie podnieśli, że dla należytego wykonania umowy konieczne jest dokonanie przez pozwanego rozliczenia dotychczasowych spłat rat kapitałowo-odsetkowych z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych oraz przedstawienie powodom harmonogramu dalszych spłat rat kredytu z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku. W przeciwnym razie, pomimo rozstrzygnięcia Sądu, pomiędzy stronami umowy ciągle istniałby stan niepewności dotyczący faktycznej wielkości aktualnego zadłużenia z tytułu umowy oraz należnych rat kapitałowo-odsetkowych. Sporządzenie przez pozwanego stosownego rozliczenia, z uwzględnieniem rozstrzygnięcia o nieskuteczności klauzul indeksacyjnych, pozwoli na bezsporne dalsze wykonywanie umowy.

W odpowiedzi na pozew z dnia 17.06.2016 r. (k. 178-246) pozwany Bank (...) S.A. we W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów kosztów procesu.

Pozwany zarzucił, że powództwo jest bezzasadne w całości, a argumentacja powodów jest bezzasadna, niezrozumiała i wewnętrznie sprzeczna. Zakwestionował stanowisko, jakoby wobec zarzucanej abuzywności niektórych postanowień umowy kredyt udzielony powodom miał by kredytem złotowym „nieindeksowanym” kursem waluty obcej, oprocentowanym w oparciu o stopy referencyjne waluty (...) (LIBOR 3M (...)). Zarzucił, iż zarzut abuzywności postanowień odsyłających do tabeli kursów jest bezpodstawny.

Pozwany wskazał, że powodowie we wniosku kredytowym wskazali (...) jako walutę kredytu (dostępne były opcje: (...) i (...)). Dysponowali zdolnością kredytową dla wnioskowanej waluty kredytu oraz dla kredytu w złotych. Otrzymali orientacyjną symulację spłaty dla pierwszych rat kredytu. Negocjowali warunki kredytu również w dwóch innych bankach, a kredyty zostały im przyznane. Oświadczenie powodów zawarte w umowie kredytu potwierdza przeprowadzenie z nimi rozmowy nt. ryzyka związanego z zawarciem kredytu w walucie obcej. Powodowie, wskazując we wniosku kredytowym walutę (...), mieli już doświadczenia związane z kredytem w tej walucie oraz wpływem zmian kursów walut na spłatę kredytu, posiadali już od około półtora roku kredyty hipoteczne denominowane we (...)w (...) Banku (...) S.A. Nie ulega zatem wątpliwości, że powodowie w dacie zawierania umowy kredytu, jak również w okresie obowiązywania umowy, mieli pełną świadomość, z jakim ryzykiem wiąże się zaciągnięcie kredytu w walucie obcej i na czym polega specyfika takiego kredytu. Powodowie uznali warunki udzielenia kredytu przez (...) Bank za korzystniejsze niż te, które zaoferował im M. i (...)Bank.

Pozwany wskazał, że wypłata kredytu nastąpiła w dniu 26.01.2006 r. po wynegocjowanym przez powodów korzystniejszym kursie (...), tj. (...)= 2,4350 (...), podczas gdy w tym dniu w Banku obowiązywał kurs 2,4230 z godziny 8:05 oraz 2,4167 z godziny 14:30. Saldo zadłużenia powodów w dniu wypłaty kredytu zostało ustalone na 780 287, 42 (...). W przypadku zastosowania kursów z tabeli Banku – saldo zadłużenia byłoby odpowiednio wyższe. Jednocześnie

kurs od dnia zawarcia umowy kredytu zmienił się na korzyść powodów (w dniu zawarcia umowy kursy wynosiły odpowiednio 2,4218 oraz 2,4032). W świetle powyższego za całkowicie niezrozumiały należy uznać zarzut powodów, jakoby to Bank samodzielnie wyznaczył kurs zastosowany do wyliczenia równowartości w (...) udzielonego kredytu wiele dni po zawarciu umowy kredytowej, w sytuacji, w której powodowie wynegocjowali z Bankiem korzystniejszy dla siebie kurs (...), po jakim został im wypłacony kredyt.

Odnosząc się do kwestii ubezpieczenia niskiego wkładu własnego pozwany podniósł, że powodowie oświadczyli, iż akceptują zasady opłacania składek należnych z tytułu ubezpieczenia kredytu w (...). W świetle treści umowy kredytu oraz oświadczenia powodów z dnia 16.01.2006 r. brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że w chwili zawierania umowy kredytu nie wiedzieli, że ubezpieczonym jest Bank, a nie oni sami, oraz, że nie mieli wiedzy, jakie okoliczności powodują, że następuje wypłata odszkodowania przez ubezpieczyciela oraz że w przypadku wypłaty odszkodowania towarzystwu ubezpieczeniowemu przysługuje w stosunku do powodów roszczenie regresowe.

Pozwany podniósł, że kredytobiorcy podjęli decyzję o zawarciu umowy kredytu denominowanego (waloryzowanego) do (...).

Zarzucił bezpodstawność uchylenia się powodów od skutków oświadczenia woli, a także przekroczenie terminu do złożenia oświadczenia o uchyleniu. Zakwestionował także nieważność bezwzględną umowy kredytowej.

W piśmie z dnia 16.09.2016 r. (k. 584-619) Rzecznik (...) przedstawił Sądowi istotny pogląd w sprawie zbieżny co do istoty ze stanowiskiem powodów.

W piśmie z dnia 20.02.2017 r. (k. 631-643) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przedstawił Sądowi istotny pogląd w sprawie zbieżny co do istoty ze stanowiskiem powodów.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny .

W dniu 30.11.2005 r. powodowie złożyli w (...) Banku S.A. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego denominowanego / waloryzowanego do (...) na zakup nieruchomości zabudowanej położonej w K., wskazując jako wartość kosztorysową inwestycji kwotę 1 900 000 zł. We wniosku kredytowym powodowie wskazali (...) jako walutę kredytu (dostępne były opcje: (...) i (...)).

/ dowód: wniosek o udzielenie kredytu – k. 248 /

Jednocześnie z wnioskami o udzielenie kredytu na zakup tej nieruchomości powodowie wystąpili do (...)Banku oraz M.. Oba wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Powodowie ostatecznie zrezygnowali z podpisania umowy kredytowej z M. podając w oświadczeniu z dnia 20.12.2005 r., że kredyt ten nie spełnia ich oczekiwań.

/ dowód: oświadczenie z dnia 20.12.2005 r. – k. 255; pismo z dnia 19.12.2005 r. – k. 255v /

W momencie starania się o kredyt w (...) Banku S.A. powodowie od kilku lat prowadzili działalność gospodarczą w formie spółki jawnej, której obecna firma to: A. A. i S. B. sp. j. Przedmiotem działalności tej spółki jest m.in. zarządzanie nieruchomościami oraz sprzedaż hurtowa materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego. We wniosku o udzielenie kredytu powodowie wskazali, że z tytułu prowadzonej działalności osiągają miesięcznie dochody na poziomie około 30 000 zł. Spółka (...) była wówczas właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w K., gm. K., działka nr (...), którą wynajmowała za cenę około 20 000 zł miesięcznie.

W związku z działalnością powodowie zaciągali zobowiązania kredytowe.

/ dowód: odpis z KRS nr (...) – k. 264-265; wniosek o udzielenie kredytu wraz z informacją o

wnioskodawcy – k. 248-251v; umowa najmu – k. 257-259 zeznania powoda

S. B. – e-protokół z dnia 29.06.2017 r. 00:04:18-01:00:12 /

W dniu 03.01.2006 r. został sporządzony raport z inspekcji nieruchomości, na zakup której

powodowie planowali zaciągnąć kredyt, w którym stwierdzono m.in., że budynek mieszkalny ma charakter rezydencji o bardzo wysokim standardzie.

/ dowód: raport z inspekcji – k. 252-253 /

W trakcie negocjacji warunków umowy kredytu (...) Bank S.A. sporządził symulację zdolności kredytowej powodów oraz symulację spłaty 12 pierwszych rat, z których wynikało, że:

- powodowie dysponowali dla wnioskowanej kwoty kredytu zdolnością kredytową, zarówno dla kredytu w złotych, jak i w walucie (...),
- wysokość prognozowanej raty dla obu kredytów wynosiła: 9 728, 30 PLN – rata dla kredytu w (...) oraz 12 952, 10 PLN dla kredytu w PLN,
- do rozliczenia kredytu zastosowanie mają kurs kupna i kurs sprzedaży,
- na dzień 02.08.2005 r. kurs kupna (...) wynosił 2,4775, zaś kurs sprzedaży 2,5895,
- przy wnioskowanej przez powodów kwocie kredytu 1 900 000 zł kwota kredytu w walucie kredytu, przy zastosowaniu kursu kupna (2,4755) wynosiła 767 521, 71 (...),
- przy symulacji spłaty pierwsza rata kapitałowo-odsetkowa wynosiła 4 253, 35 (...)(rata malejąca), ewentualnie 3 756, 83 (...)(rata równa), zaś w przeliczeniu na złote (wg kursu sprzedaży dewiz) odpowiednio: 11 014, 05 zł, ewentualnie 9 728, 30 zł.

/ dowód: symulacje – k. 261-262 /

Powodowie korzystali z pomocy pośrednika kredytowego. (...) Banku S.A. w S. pojawili się dopiero przy podpisaniu umowy kredytowej. Wraz z umową kredytu otrzymali ogólne warunki kredytowania. Podczas spotkania w Banku nie były omawiane szczegółowo kwestie indeksowania kredytu, ustalania kursów walutowych, a także ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

/ dowód: zeznania powoda S. B. – e-protokół z dnia 29.06.2017 r. 00:04:18-

01:00:12 /

W dniu 16.01.2006 r. A. B. i S. B. jako kredytobiorcy oraz (...) Bank S.A. w W. jako kredytodawca zawarli umowę kredytu na cele mieszkaniowe (...). Integralną częścią umowy kredytu były (...) (...), stanowiące załącznik nr 1 do umowy (§(...)).

(...) Bank S.A. udzielił powodom kredytu w kwocie 1 900 000 zł denominowanego

(waloryzowanego) w walucie (...), na okres 240 miesięcy od dnia 16.01.2006 r. do dnia 15.01.2026 r. na zasadach określonych w umowie i w (...)(...), przy czym kwota kredytu denominowanego (waloryzowanego) w (...) lub transzy kredytu miała zostać określona według kursu kupna dewiz dla wyżej wymienionej waluty zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu (§(...)).

Kredyt przeznaczony był na zakup nieruchomości na rynku wtórnym stanowiącej działkę zabudowaną budynkiem w K. przy ul. (...) o wartości 1 900 000 zł (§ (...)).

Uruchomienie kredytu miało nastąpić jednorazowo w formie przelewu na rachunek bankowy wskazany przez sprzedającego nieruchomości w akcie notarialnym umowy sprzedaży kwoty 1 900 000 zł (§ (...)).

Kredyt miał być wykorzystywany w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu kwoty kredytu według kursu kupna dewiz dla (...) zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania kredytu (§ (...)).

Kredytobiorcy zostali zobowiązani do opłacenia składki ubezpieczeniowej, o której mowa w załączniku nr 2 do umowy, zgodnie z postanowieniami zawartymi w § (...) (...) (§ (...)).

Bank pobierał od kredytobiorców prowizję przygotowawczą za udzielenie kredytu nie później niż w momencie uruchomienia kredytu w wysokości 0,00 zł, co stanowi 0,00% kwoty przyznanego kredytu, określonej w § (...).

Kredytobiorcy oświadczyli, że otrzymali wyciąg z „Taryfy prowizji i opłat (...) Banku S.A.” oraz akceptują jej treść (§ (...)). Zasady pobierania opłat i prowizji oraz zasady zmiany ich wysokości określa (...) (§ (...)).

Oprocentowanie kredytu zostało określone jako zmienne, ustalone na trzymiesięczne okresy odsetkowe i równe sumie stawki odniesienia (wyliczanej na bazie stawki LIBOR 3-miesięczny) oraz marży Banku w wysokości 1,75 punktów procentowych (§ (...)). W dniu zawarcia umowy kredytu oprocentowanie kredytu wynosiło 2,75 % w stosunku rocznym (§ (...)).

Po okresie wykorzystania kredytu kredytobiorcy zobowiązani byli do spłaty kredytu wraz z odsetkami w 240 ratach miesięcznych w dniu 15 każdego miesiąca, począwszy od 15.02.2006 r., przy czym spłata rat kapitałowo-odsetkowych miała być dokonywana w złotych, po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla (...) zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu spłaty (§ (...)).

Zabezpieczeniem spłaty kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna na nieruchomości w K. przy ul. (...) do wysokości 3 800 000 zł (§ (...)).

Kredytobiorcy oświadczyli w umowie kredytu, że w związku z zaciągnięciem kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej zostali poinformowani przez Bank o ryzyku związanym ze zmianą kursów walut oraz rozumieją wynikające z tego

konsekwencje (§ (...)).

Kredytobiorcy oświadczyli też, że akceptują zasady funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej, w szczególności zasady dotyczące określenia kwoty kredytu w walucie wskazane w § (...) umowy, sposobu uruchomienia i wykorzystania kredytu określone w § (...) umowy, warunków jego spłaty określone w § (...) umowy oraz w przypadku, gdy kredyt podlega ubezpieczeniu w Towarzystwie (...) S.A. także zasady opłacania składek należnych z tytułu tego ubezpieczenia, które określone zostały w załączniku nr 2 do umowy (§ (...)).

Opłata za inspekcję nieruchomości wynosiła 100 zł (§ (...))

Bank mógł obniżyć kwotę przyznanego kredytu lub wypowiedzieć umowę w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu lub w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej, przy czym niedotrzymanie przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu nastąpić miało w szczególności w przypadku wystąpienia co najmniej jednego ze zdarzeń, o których mowa w § (...) (...) oraz niewykonania zobowiązań, o których mowa w § (...) (...) (§ (...)). Okres wypowiedzenia umowy został określony na 30 dni, licząc od daty doręczenia oświadczenia Banku o wypowiedzeniu umowy, z zastrzeżeniem § (...) (...) (§ (...)).

/ dowód: umowa kredytu (...) – k. 31-34 /

Ogólne warunki kredytowania przewidywały, że:

- § (...) – „Ubezpieczenie z tytułu niskiego wkładu własnego” – w przypadku, gdy dodatkowym zabezpieczeniem jest ubezpieczenie części kredytu – różnicy pomiędzy wymaganym przez Bank udziałem własnym Kredytobiorcy a wkładem finansowym (udziałem własnym) faktycznie wniesionym przez kredytobiorcę – kredytobiorca zobowiązuje się do ubezpieczenia w Towarzystwie (...) S.A. części kredytu;

- §(...) – z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w ust. (...), kredytobiorca opłaca jednorazowo, przed uruchomieniem kredytu, składkę, której wysokość określa załącznik do umowy; składka nie podlega zwrotowi;

- § (...) – okres ubezpieczenia, o którym mowa w ust.(...), rozpoczyna się w dniu uruchomienia kredytu i kończy się z upływem pełnych 48 miesięcy kalendarzowych, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym rozpoczął się okres ubezpieczenia;

- § (...) – na wniosek kredytobiorcy dopuszcza się możliwość przedłużenia okresu ubezpieczenia na kolejne 48-miesięczne okresy, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 145 miesięcy, licząc od miesiąca w którym nastąpiło uruchomienie kredytu; wysokość składki z tytułu ubezpieczenia niespłaconej części kredytu zostanie określona w dniu podjęcia decyzji o kontynuacji ubezpieczenia;

- § (...) w przypadku wystąpienia co najmniej jednego z naruszeń postanowień umowy przewidzianych w § (...)i niewykonania któregokolwiek z zobowiązań, o których mowa w § (...), Bank może wypowiedzieć umowę w całości lub obniżyć kwotę przyznanego kredytu oraz podjąć wszelkie działania zmierzające do odzyskania wymagalnych należności, w szczególności z ustanowionych zabezpieczeń prawnych oraz innego majątku kredytobiorcy;

- § (...) – na wniosek kredytobiorcy Bank może przekształcić kredyt złotowy na kredyt denominowany (waloryzowany) bądź przekształcić kredyt denominowany (waloryzowany) na kredyt złotowy lub zmienić walutę takiego kredytu, przy czym przekształcenie dokonywane jest według zasad obowiązujących w Banku przy udzielaniu kredytów .

/ dowód: załącznik nr 1 do umowy kredytu - Ogólne warunki kredytowania – k. 36-38v /

W załączniku nr 2 do umowy kredytu zawarte zostały zasady ubezpieczenia kredytu. Zgodnie z nimi powodowie zobowiązali się ubezpieczyć część kredytu w wysokości 570 000 zł stanowiącej różnicę pomiędzy wymaganym przez Bank udziałem własnym kredytobiorcy a wkładem finansowym (udziałem własnym) faktycznie wniesionym przez kredytobiorcę, zgodnie z postanowieniami zawartymi w § (...) (...). Część kredytu podlegająca ubezpieczeniu miała zostać wyliczona według kursu kupna dewiz w (...) Banku S.A. dla waluty kredytu z dnia zapłaty składki przez kredytobiorcę. Kredytobiorca mieli opłacić – jednorazowo przed uruchomieniem kredytu – składkę w wysokości 3, 50 % kwoty podlegającej ubezpieczeniu wyrażonej w walucie kredytu (...). Składka miała być opłacana w złotych, po przeliczeniu według kursu sprzedaży dewiz dla waluty kredytu, zgodnie z pierwszą tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu zapłaty składki przez kredytobiorcę, przy czym składka nie podlegała zwrotowi. Kredytobiorcy zobowiązali się do miesięcznego opłacenia składek z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu w Towarzystwie (...) S.A. wraz ze spłacaną ratą kredytu, od dnia uruchomienia kredytu do końca miesiąca, w którym uprawomocnił się wpis hipoteki, zgodnie z postanowieniami zawartymi w § (...) (...), przy czym składka ta wynosiła 0, 07 % kwoty udzielonego kredytu wyrażonej w walucie (...). Składki miały być opłacane w złotych, po przeliczeniu według kursu sprzedaży dewiz dla (...), zgodnie z pierwszą „Tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu wpłaty składki przez kredytobiorcę. Kredytobiorcy upoważnili (...) Bank S.A. do udostępniania informacji i danych związanych z udzielaniem kredytu na podstawie umowy Towarzystwu (...) S.A. we W., w zakresie koniecznym do wykonania umowy ubezpieczenia kredytu, w szczególności do przekazywania informacji o wysokości zadłużenia kredytowego i zabezpieczenia kredytu.

/ dowód: załącznik nr 2 – k. 35 /

W dniu zawarcia umowy kredytu powodowie złożyli też m.in. oświadczenia o treści:

„1) Oświadczam, że wyrażam zgodę na udzielenie przez (...) Bank S.A, (...) S.A. wszelkich informacji dotyczących mojej osoby oraz udzielonego mi kredytu, uzyskanych w czasie negocjacji oraz związanych z zawarciem umowy kredytu,

uzyskanych w czasie negocjacji oraz związanych z zawarciem umowy kredytu oraz jej realizacją, w szczególności wyrażam zgodę na wgląd (...) S.A. w dokumentację kredytową stanowiącą podstawę przyznania mi przez (...) Bank S.A. kredytu oraz w dokumentację związaną z zawarciem i wykonywaniem umowy kredytu.

2) Wyrażam zgodę na prowadzenie działań regresowych przez (...) S.A., w przypadku wypłacenia (...) Bankowi S.A. odszkodowania z tytułu ubezpieczenia spłaty udzielonego im kredytu.

3) Zobowiązuję się do zwrotu kwoty równej wypłaconemu odszkodowaniu z powodu zaprzestania spłaty kredytu wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wypłaty odszkodowania do dnia, w którym nastąpiło zaspokojenie całości roszczeń regresowych (...) S.A.

4) Zaspokojenia roszczeń (...) S.A., o których mowa wyżej, oraz zwrotu poniesionych przez (...) S.A. kosztów regresu, zobowiązuję się dokonać najdalej w ciągu 7 dni kalendarzowych od otrzymania wezwania do zapłaty.

(...)

8) Oświadczam, że wiem, że po wypłacie odszkodowania (...) S.A. może wobec mnie wdrożyć i prowadzić postępowanie regresowe za pośrednictwem podmiotów działających w imieniu i na rzecz (...) S.A. oraz może przelać przysługującą mu względem mnie wierzytelność na osobę trzecią oraz wyrażam zgodę na powyższe. W związku z tym upoważniam (...) S.A. do przekazywania moich danych osobowych tym podmiotom w zakresie, w jakim (...) S.A. uzna za niezbędne.”

/ dowód: oświadczenie – k. 289 /

W dniu 25.01.2006 r. strony podpisały aneks nr (...) do umowy kredytu, mocą którego skorygowały błędnie podany w umowie numer działki nieruchomości stanowiącej

zabezpieczenie spłaty kredytu.

/ dowód: aneks nr (...) – k. 39 /

Uruchomienie kredytu nastąpiło w dniu 26.01.2006 r. po kursie określonym jako „kurs negocjowany”, który wynosił 2, 4350 zł/ (...).

W tym dniu zgodnie z tabelą kursów, w (...) Banku S.A. obowiązywały kursy (...):

- o godz. 08:05:

- kurs kupna – 2,4230,

- kurs sprzedaży – 2,5094,

- o godz. 14:30:

- kurs kupna – 2,4167,

- kurs sprzedaży – 2,5279.

/ dowód: pismo z dnia 18.12.2015 r. – k. 66; zlecenie uruchomienia środków – k. 271 /

Powodowie nie negocjowali z (...) Bankiem S.A. kursu uruchomienia kredytu.

/ dowód: zeznania powoda S. B. – e-protokół z dnia 29.06.2017 r. 00:04:18-

01:00:12 /

W harmonogramie spłat kredytu wysokość rat, w tym: wysokość kapitałowej części raty oraz wysokość odsetkowej części raty, wyrażone zostały w (...).

Zgodnie z harmonogramem spłat kredytu sporządzonym przez Bank w dniu 19.01.2006 r. kwota kredytu stanowiła równowartość 795 112, 15 (...).

Zgodnie z harmonogramem spłat kredytu sporządzonym przez Bank w dniu 26.01.2006 r. kwota kredytu stanowiła równowartość 780 287, 47 (...).

Powodowie otrzymali harmonogram spłat w dniu uruchomienia kredytu.

/ dowód: historia rachunku – k. 279-287; harmonogram spłat kredytu z dnia 19.01.2006 r. – k. 67-

74; harmonogram spłat kredytu z dnia 26.01.2006 r. – k. 75-78; zeznania powoda

S. B. – e-protokół z dnia 29.06.2017 r. 00:04:18-01:00:12 /

W dniu 26.09.2011 r., na wniosek powodów z dnia 14.09.2011 r., (...) Bank S.A. wydał decyzję nr (...) o treści:

„1. Kredytobiorca umocowuje Bank do obciążania / składania dyspozycji przelewu środków z rachunku nr (...) ((...)) oraz rachunku nr (...) ((...)) prowadzonych w Banku kwotą wymagalnych zobowiązań z Umowy. Spłata należności określonych w walucie (...) będzie następowała z rachunku nr (...) ((...)), natomiast spłata należności określonych w złotych będzie następowała z rachunku nr (...) ((...)).

2. W przypadku braku wolnych środków pieniężnych na ww. rachunkach Kredytobiorca upoważnia Bank do zaspokojenia roszczeń z tytułu Umowy z pierwszych wpływów na te rachunki, niezależnie od innych dyspozycji. Jeżeli zapłata należności określonych w walucie (...) dokonywana będzie zgodnie z umową rachunku nr (...) ((...)), a zapłata należności określonych w złotych z rachunku nr (...) ((...)), przeliczenie należności na walutę w jakiej prowadzony jest rachunek, z którego dokonana będzie spłata nastąpi po kursie sprzedaży dewiz z (...) Banku obowiązującej w chwili dokonywania spłaty.

3. (...) Kredytobiorca oświadcza, iż wyraża zgodę, aby (...) Bank S.A. jako strona umowy ww. rachunków bankowych był jednocześnie pełnomocnikiem upoważnionym do dysponowania ww. rachunkami.”.

W uzasadnieniu decyzji Bank wskazał, że została ona podjęta zgodnie z wnioskiem kredytobiorcy z dnia 14.09.2011 r. oraz zgodnie z zasadami przyjętymi w Banku, w związku ze zmianą ustawy prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw z dnia 29.07.2011 r.

/ dowód: decyzja z dnia 26.09.2011 r. – k. 273 /

W dniu 02.03.2012 r. strony umowy kredytu podpisały aneks nr (...) do umowy, mocą którego wydłużyły okres spłaty kredytu przez powodów do 360 miesięcy.

/ dowód: aneks nr (...) – k. 40-41 /

W dniu 30.07.2012 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenia Banku (...) S.A. (...) Banku S.A. podjęły uchwały o połączeniu w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh poprzez przeniesienie całego majątku (...) Banku S.A., jako spółki przejmowanej, na rzecz Banku (...) S.A., jako spółki przejmującej.

/ dowód: odpis pełny z KRS – k. 131-175 /

Pismem z dnia 24.04.2014 r. skierowanym do Banku (...) S.A. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla (...)we W.dokonał zajęcia wierzytelności powoda z rachunku bankowego w (...) S.A. w związku z postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym przeciwko S. B. z wniosku T.

(...) sp. z o. o.

/ dowód: zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego – k. 441 /

W grudniu 2014 r. na wniosek powodów pozwany wydał pozytywną decyzję na karencję w spłacie kapitału kredytu na 3 miesiące od stycznia 2015 r. do marca 2015 r. Następnie pozwany wydał kolejną pozytywną decyzję o przedłużeniu karencji, która jednak wygasła w dniu 20.02.2015 r. z uwagi na niespełnienie przez powodów warunków restrukturyzacji.

W dniu 05.03.2015 r., w związku z występującym wówczas przeterminowaniem, pozwany wypowiedział powodom umowę kredytu. W dniu 24.04.2015 r., w związku z dokonanymi przez powodów w dniach 07.04.2015 r. oraz 15.04.2015 r. wpłatami, pozwany odstąpił od wypowiedzenia umowy kredytu oraz przedstawił powodom dalszą propozycję spłaty kredytu. w pismach z dnia 24.04.2015 r. oraz 26.05.2015 r.

/ dowód: pismo z dnia 04.01.2016 r. – k. 441v-442; pisma z dnia 24.04.2015 r. – k. 442v-444;

pisma z dnia 26.05.2015 r. – k. 444v-446 /

Pismami z dnia 21.07.2015 r. pozwany wezwał powodów do zapłaty zadłużenia przeterminowanego z tytułu umowy kredytu w kwocie 30 595, 34 (...)w terminie do 31.07.2015 r. z uwagi na brak spłaty zgodnie ze wskazaniami zawartymi w pismach z dnia 24.04.2015 r. oraz 26.05.2015 r. Pozwany wskazał też, że stan zadłużenia powodów z tytułu przyznanych limitów w rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz kart kredytowych wynosi łącznie 34 606, 91 zł.

/ dowód: pisma z dnia 21.07.2015 r. – k. 446v-447 /

Pismami z dnia 12.08.2015 r. pozwany wypowiedział powodom umowę kredytu z dnia 16.01.2006 r. z powodu nieuregulowania wymagalnych wierzytelności Banku w wyznaczonym terminie. Jednocześnie pozwany wezwał powodów do spłaty w terminie 30 dni od otrzymania wypowiedzenia całej wierzytelności Banku, wskazując, że na dzień 12.08.2015 r. wynosi ona 555 975, 04 (...), w tym:

- z tytułu nie przeterminowanego kapitału 524 834, 48 (...),

- z tytułu nie przeterminowanych odsetek 402, 39 (...),

- z tytułu przeterminowanego kapitału 22 881, 59 (...),

- z tytułu przeterminowanych odsetek 6 858, 48 (...),

- z tytułu karnych odsetek 998, 10 (...),

- z tytułu kosztów pism wysłanych w sprawie zadłużenia przeterminowanego o, 00 (...).

/ dowód: wypowiedzenie umowy – k. 43-44 /

Pismem z dnia 06.11.2015 r. powodowie poinformowali pozwanego, że nie uznają podstaw prawnych i faktycznych oświadczenia Banku o wypowiedzeniu kredytu i zaproponowali spotkanie celem omówienia zasad spłaty kredytu. Jednocześnie poinformowali pozwanego o pozytywnym wyniku sporu sądowego z (...) sp. z o.o. sp.k. w likwidacji z siedzibą w K., który w ich ocenie doprowadzi wkrótce do odpadnięcia podstaw prawnych do prowadzenia przeciwko nim egzekucji przez tę spółkę. Powodowie wskazali też na perspektywę odzyskania stabilności finansowej oraz możliwość obsługiwania zobowiązań względem pozwanego.

/ dowód: pismo z dnia 06.11.2015 r. – k. 447-448 /

W odpowiedzi pismem z dnia 13.11.2015 r. pozwany wskazał, że wyraża wolę polubownego rozwiązania sprawy i oczekuje przedstawienia konstruktywnej i racjonalnej propozycji dotyczącej spłaty zadłużenia.

/ dowód: pismo z dnia 13.11.2015 r. – k. 448v /

W dniu 20.12.2015 r. działający na zlecenie powodów dr J. C. (2) wydał opinię, w której wyliczył, że prowizja należna pozwanemu z tytułu stosowania podwójnych klauzul indeksacyjnych przewidzianych w umowie kredytu z dnia 16.01.2006 r. wynosiła 88 001, 21 zł.

/ dowód: opinia z dnia 20.12.2015 r. z załącznikami – k. 52-65 /

Pismem z dnia 04.01.2016 r. Rzecznik Klienta Banku (...) poinformował powodów o podtrzymaniu przez Bank decyzji o wypowiedzeniu kredytu.

/ dowód: pismo z dnia 04.01.2016 r. – k. 441v-442 /

Pismem z dnia 21.12.2015 r., doręczonym dnia 05.01.2016 r., powodowie złożyli pozwanemu oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli w postaci zawarcia umowy kredytu, jako złożonego pod wpływem wywołanego podstępnie błędu co do wielkości wynagrodzenia pozwanego oraz całkowitego kosztu kredytu. Jednocześnie powodowie wezwali pozwanego do zwrotu w terminie do 07.01.2016 r. wszystkich dotychczas wpłaconych przez nich rat kredytowo-odsetkowych a także opłat z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz innych pobranych opłat i prowizji, jako świadczenia nienależnego wskutek odpadnięcia podstawy prawnej ich otrzymywania pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

/ dowód: pismo z dnia 21.12.2015 r. z potwierdzeniem odbioru – k. 45-51 /

W odpowiedzi pismem z dnia 22.01.2016 r. pozwany poinformował, że nie stwierdził żadnych nieprawidłowości po swojej stronie i uznał, że oświadczenie powodów jest bezzasadne.

/ dowód: pismo z dnia 22.01.2016 r. – k. 110-111 /

W okresie od 16.01.2006 r. do 29.09.2015 r. powodowie w ramach umowy kredytu uiścili na rzecz pozwanego tytułem rat kapitałowo-odsetkowych łącznie kwotę 1 119 928, 57 zł.

/ dowód: pismo pozwanego z dnia 25.11.2015 r. – k. 79-80v /

Ponadto w związku z zawarciem umowy kredytu powodowie uiścili na rzecz pozwanego następujące kwoty:

- w dniu 26.01.2006 r. – 20 661, 38 zł tytułem składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w wysokości 3, 5 % kwoty podlegającej ubezpieczeniu,

- w dniu 26.01.2006 r. – 1 370, 64 zł tytułem składki ubezpieczenia spłaty kredytu do czasu wpisu hipoteki w wysokości 0, 07 % kwoty udzielonego kredytu

- w dniu 15.02.2006 r. – 1 353, 59 zł tytułem składki ubezpieczenia spłaty kredytu do czasu wpisu hipoteki w wysokości 0, 07 % kwoty udzielonego kredytu,

- w dniu 15.03.2006 r. – 1 379, 54 zł tytułem składki ubezpieczenia spłaty kredytu do czasu wpisu hipoteki w wysokości 0, 07 % kwoty udzielonego kredytu,

- w dniu 18.04.2006 r. – 1 393, 74 zł tytułem składki ubezpieczenia spłaty kredytu do czasu wpisu hipoteki w wysokości 0, 07 % kwoty udzielonego kredytu.

/ dowód: pismo pozwanego z dnia 25.11.2015 r. – k. 79-80v /

W latach 2004-2009 stopa LIBOR wahała się w granicach od ok. 0, 60 % do ok. 3, 00 %, przy czym obecnie stawka ta ma wartość ujemną i wynosi (-) 0, 7350 %.

/ dowód: wydruk zmian stopy procentowej LIBOR – k. 426 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Powodowie zakwestionowali postanowienia umowy kredytu zawartej dnia 16.01.2006 r. z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem S.A. w W. i w związku z tym sformułowali żądanie pozwu jako żądanie ewentualne domagając się zasądzenia na ich rzecz 282 020, 42 zł z tytułu nieważności tej umowy, ewentualnie 99 275, 35 zł z tytułu spełnienia świadczenia nienależnego. To ostatnie żądanie – zgłoszone w pktcie III pozwu – należy uznać za częściowo usprawiedliwione.

Sąd nie znalazł podstaw do ustalenia nieważności umowy kredytu hipotecznego E. z dnia 16.01.2006 r. jako przesłanki rozstrzygnięcia o zasadności roszczeń powodów.

Powodowie kwestionowali w umowie kredytu postanowienia dotyczące przeliczenia waluty kredytu oraz dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Stanowisko powodów należało uznać za częściowo usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W pierwszej kolejności należy rozważyć samą istotę konstrukcji łączącego strony zobowiązaniowego stosunku prawnego znajdującego swe źródło w umowie kredytu z dnia 16.01.2006 r. Przedmiot umowy został opisany jako udzielenie kredytu w kwocie 1 900 000 zł denominowanego (waloryzowanego) w walucie (...) na okres 240 miesięcy. Kwota kredytu denominowanego w (...) miała zostać określona według kursu kupna dewiz zgodnie z tabelą kursów banku udzielającego kredytu w dniu wykorzystania kredytu - §(...)i § (...)umowy z dnia 16.01.2006 r. Z kolei spłata rat kredytu miała być dokonywana w złotych po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w dniu spłaty - § (...)umowy z dnia 16.01.2006 r.

Przywołane postanowienia umowy kredytu uwidaczniają mechanizm podwójnego przeliczania waluty kredytu, po raz pierwszy przy uruchomieniu środków do dyspozycji kredytobiorców (w tym wypadku poprzez zapłatę na rzecz zbywcy nieruchomości), po raz drugi przy dokonywania przez kredytobiorców spłat zgodnie z harmonogramem. Harmonogramy przygotowane przez (...) Bank S.A. w dniach 19.01.2006 r. i 26.01.2006 r. zawierały określenie kwoty kredytu do spłaty oraz kwot poszczególnych rat w (...).

Należy jednakże wyraźnie odróżnić samą zasadę przeliczania (denominowania) kredytu od kwestii, po jakim kursie miałyby to przeliczenie nastąpić.

Jeżeli chodzi o zasadę przeliczania, Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska powodów co do nieważności takiego postanowienia umowy kredytu, w szczególności zaś powiązania z pobieraniem przez Bank prowizji. Prowizja za udzielenie kredytu to pewna standardowa opłata, w wysokości stałej lub uzależnionej od wysokości kredytu, przewidziana w stosowanych w banku tabelach opłat i prowizji, które – zgodnie z treścią umowy bankowej – mogą być pobierane przez bank od jego kontrahenta. Pobranie prowizji przewidziane zostało w szczególności w art. 69 ust. 1 pkt 9 pr. bank. jako element umowy kredytu. W umowie z dnia 16.01.2006 r. prowizja została określona jako 0, 00 % kwoty udzielonego kredytu (§ (...)). Według powodów Bank uzyskał taką prowizję w sposób ukryty, wykorzystując przeliczenie walut. Owszem ryzyko zmiany kursów walutowych na przestrzeni 240 miesięcy kredytowania mogłoby

spowodować, iż kredytodawca uzyskałby wyższą sumę wyrażoną w złotych w porównaniu do sumy nominalnej, ale równie dobrze mógłby otrzymać sumę niższą od nominalnej.

Korzyści po stronie Banku nie zapewnia samo przeliczanie waluty kredytu, ale zastosowanie określonego kursu dla takiego przeliczenia.

Przeliczenie kredytu wyrażonego nominalnie w złotych polskich według oznaczonego kursu waluty obcej należy uznać za co do zasady dopuszczalne i zgodne z ustawą. Zgodnie z art. 358¹ § 2 kc strony umowy, w szczególności umowy kredytu, mogą zastrzec, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego miernika wartości. Świadczenie pieniężne może zostać zwaloryzowane według przewidzianego w umowie kryterium – przeciętnego wynagrodzenia, stopy inflacji, kursu złota, średniej ceny zboża albo jakichkolwiek innego wskaźnika gospodarczego. Przeliczenie świadczenia pieniężnego wyrażonego nominalnie w złotych polskich może także nastąpić według kursu innej waluty. Denominacja kredytu jest postacią takiej właśnie waloryzacji umownej. Zresztą w samej umowie z dnia 16.01.2006 r. zostało wyrażone takie rozumienie kredytu denominowanego przez użycie sformułowania o „waloryzowaniu” tego kredytu. Waloryzacja świadczenia pieniężnego zmierza do urealnienia jego wartości poprzez odwołanie do obiektywnych, niezależnych od stron transakcji kryteriów. Także w przypadku umów kredytu takie urealnienie może znaleźć zastosowanie. Waloryzacja kwoty nominalnej kredytu jest niezależna od ustaleń dotyczących odsetek umownych (kapitałowych), które w przypadku umowy kredytu stanowią wynagrodzenie banku za wykorzystanie przez kredytobiorcę udostępnionych mu środków pieniężnych, w przeciwieństwie do odsetek za opóźnienie pełniących właśnie funkcję waloryzacyjną obok funkcji represyjnej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 02.02.2015 r., I CSK 257/14, umowna klauzula waloryzacyjna nie określa świadczenia głównego, ale wprowadza jedynie umowny system jego podwyższenia.

Regulacje dotyczące kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej zostały wprowadzone do art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 pr. bank. z dniem 26.08.2011 r. na mocy ustawy z dnia 26.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984). Nie oznacza to jednak, iż przed tą datą zawarcie umowy kredytu tego rodzaju było niedopuszczalne. Przeciwnie, możliwość zawarcia umowy kredytu zawierającej tego rodzaju postanowienia mieściła się w ramach ogólnej swobody kontaktowania przewidzianej w art. 353¹ kc.

Powodowie uzgodnili z (...) Bankiem S.A., iż Bank ten udzieli im kredytu w kwocie 1 900 000 zł przeznaczonej na zakup nieruchomości położonej w K.. Uruchomienie kredytu polegało na przekazaniu środków pieniężnych przez Bank bezpośrednio na rachunek sprzedającego nieruchomość. Strony uzgodniły także, że okres kredytowania wynosi 240 miesięcy, a spłata następować będzie w równych, miesięcznych, ratach kapitałowo-odsetkowych. W umowie zostały określone także odsetki kapitałowe. Widać zatem, że strony ustaliły istotne elementy umowy kredytu przewidziane w art. 69 ust. 1 pr. bank., a umowa została wykonana w pierwszej kolejności przez Bank poprzez zrealizowanie dyspozycji przekazania środków na sfinansowanie zakupu nieruchomości. Taki cel kredytu przyświecał stronom przy zawarciu umowy. Powodowie poszukiwali bowiem źródła sfinansowania zakupu nieruchomości i w tym celu zgłosili się do kilku banków, wybierając ostatecznie ofertę (...) Banku S.A.

Nie sposób zatem dopatrzeć się nieważności umowy z dnia 16.02.2006 r. w całości z uwagi na zamieszczenie w niej postanowień dotyczących przeliczenia waluty kredytu i to zarówno nieważności bezwzględnej z powodu sprzeczności z przepisami prawa (art. 58 § 1 kc), jak i nieważności względnej z powodu wady oświadczenia woli kredytobiorców w postaci błędu (84 § 1 kc), a nawet podstępny (art. 86 § 1 kc). Znowu, o ile powodowie mogli nie posiadać przy zawarciu umowy pełnej informacji nt. ustalania kursów (...) przez (...) Bank S.A., to z pewnością nie można im przypisać niewiedzy co do tego, że kwota udzielonego im kredytu jest denominowana, czyli waloryzowana do tej waluty. Z jednej strony w umowie kredytu wskazana została nominalna kwota kredytu 1 900 000 zł przeznaczona na pokrycie ceny nabywanej nieruchomości, z drugiej strony w tej umowie wyraźnie uwidocznione są postanowienia dotyczące waloryzacji kredytu; powodowie otrzymali także harmonogram spłat wskazujący na raty wyrażone w (...). Nie może być zatem mowy o błędzie po stronie powodów skutkującym uprawnieniem do uchylecia się od skutków prawnych zawarcia umowy kredytu. W okresie zawarcia umowy kredytu powodowie nie byli osobami nieporadnymi, o znikomej wiedzy ekonomicznej. Prowadzili działalność gospodarczą i to w formie spółki prawa handlowego, a także byli już

stronami zobowiązań kredytowych. Od samego początku wiedzieli, że w grę wchodzi przeliczanie nominalnej kwoty kredytu według kursu waluty obcej. Należy powtórzyć, iż wątpliwości czy zastrzeżenia mogłyby co najwyżej dotyczyć samego konkretnego kursu (...) i metody jego ustalenia, nie zaś prawidłowości zawarcia samej umowy kredytu, a także przewidzianej nią waloryzacji.

Ponieważ powodowie zgłosili jako roszczenie główne żądanie zapłaty 282 020, 42 zł tytułem

zwrotu świadczenia nienależnego w wykonaniu nieważnej umowy kredytu, trzeba zwrócić uwagę, iż powodowie zdają się nie dostrzegać konsekwencji uznania umowy kredytu za nieważną. W przypadku nieważności umowy wzajemnej strony umowy zobowiązane są zwrócić wzajemnie otrzymane świadczenia jako nienależne – art. 410 § 2 kc w zw. z art. 405 kc i art. 494 § 1 kc per analogiam. Oznacza to, że powodowie zobowiązani byłiby do zwrotu na rzecz pozwanego co najmniej nominalnej kwoty kredytu – 1 900 000 zł i to w formie jednorazowej, a nie ratalnej, spłaty. Skorzystanie ze środków przekazanych kredytobiorcy na podstawie dotkniętej nieważnością umowy kredytowej (podobnie jak każdej innej umowy wzajemnej) może zostać uznane ponadto za stanowiące dodatkowe wzbogacenie po stronie kredytobiorcy skutkujące np. możliwością domagania się od niego odsetek jako wynagrodzenia za korzystanie z cudzych pieniędzy. Korzyścią po stronie powodów byłoby nie tylko uzyskanie sumy pieniężnej przeznaczonej na zakup nieruchomości, ale także uzyskanie jej bez ustalenia odsetek stanowiących wynagrodzenie za korzystanie z tejże sumy.

W związku z powyższym skoro pozwany miałby zwrócić powodom co najmniej 282 020, 42 zł z tytułu zwrotu świadczenia spełnionego nienależnie w latach 2006-2007, to powodowie musieliby zwrócić pozwanemu co najmniej wypłacone im 1 900 000 zł. W takiej sytuacji żądanie zapłaty 282 020, 42 zł nie mogłoby zostać uwzględnione.

Reasumując powyższe rozważania brak jest w sprawie okoliczności uzasadniających ustalenie nieważności umowy kredytu z dnia 16.01.2006 r. i w konsekwencji zasądzenie na rzecz powodów 282 020, 42 zł jako świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy.

Brak jest wystarczających przesłanek do przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Banku w ramach reżimu odpowiedzialności deliktowej z art. 415 kc. Bank jest zobowiązany do udzielenia kredytobiorcom jako swoim kontrahentom wszelkich informacji dotyczących warunków kredytowania i takiego działania można od niego oczekiwać także w ramach negocjacji poprzedzających podpisanie umowy kredytu w ramach ogólnej lojalności kontraktowej. Naruszenie wskazanego obowiązku może być postrzegane w kategoriach deliktu, jeżeli stanowi naruszenie ogólnych, obowiązujących powszechnie, wszystkich i zawsze, nakazów i zakazów wynikających z norm prawa, zasad współżycia społecznego lub dobrych obyczajów, bez względu na istniejący między stronami stosunek zobowiązaniowy oraz jego zakres. Jednakże przyjęcie odpowiedzialności deliktowej wymaga wykazania zawinienia po stronie sprawcy deliktu. Powodowie nie zgłosili wniosków dowodowych, które pozwoliłyby na ustalenie okoliczności zawarcia umowy i zachowania pracowników (...) Banku S.A., a także motywacji ich działania. Samo przesłuchanie powoda nie może być wystarczające, gdyż dowód z przesłuchania stron ma charakter pomocniczy, służy wyjaśnieniu wątpliwości, a nie dokonywaniu ustaleń faktycznych co do okoliczności mających zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd oddalił wobec tego żądania zawarte w punktach I i II pozwu.

Natomiast na częściowe uwzględnienie zasługiwało żądanie ewentualne zawarte w punkcie III pozwu.

Powodowie zażądali od pozwanego zapłaty 99 275, 35 zł tytułem zwrotu nienależnego

świadczenia wskutek uznania niektórych zapisów umowy kredytowej za bezskuteczne wobec powodów.

Powodowie zakwestionowali postanowienia umowy i ogólnych warunków kredytowania dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w Towarzystwie (...) S.A. we W.. Stanowisko powodów w tym zakresie Sąd Okręgowy w pełni podzielił. Trafnie powodowie wskazali, że postanowienie § (...) (...) stanowi klauzulę naruszającą interes konsumenta. Po pierwsze, kredytobiorca pozbawiony został możliwości wyboru ubezpieczyciela i ustalenia z nim

warunków ubezpieczenia kredytu. Po drugie, to kredytobiorca winien być podmiotem ubezpieczonym, jeżeli po jego stronie zachodzi przeszkoda do wykonania umowy kredytu zgodnie z jej przedmiotem i treścią. Tymczasem powodowie uiszcili składkę, ale nie stali się stroną umowy ubezpieczenia, nie otrzymali polisy na swoją rzecz. Zatem powodowie nie zawarli umowy ubezpieczenia, ale po prostu sfinansowali składkę za bank, czyli słusznie twierdzą, że przejęli pewne ryzyko działalności gospodarczej banku, co jest sprzeczne z istotą relacji między przedsiębiorcą a konsumentem. Po trzecie, nie ma żadnych usprawiedliwionych podstaw do konstruowania regresu wobec kredytobiorcy po stronie ubezpieczyciela, który zaspokoił roszczenie banku. W zamian za gotowość spełnienia świadczenia ubezpieczyciel pobiera odpowiednią składkę. Po czwarte, brak odpowiedniego wkładu własnego, czyli środków własnych umożliwiających samodzielnie pokrycie części ceny zakupu nieruchomości, albo pomniejsza zdolność kredytową albo stanowi podstawę do oczekiwania dodatkowego zabezpieczenia kredytu. Zabezpieczeniem takim może być ubezpieczenie, ale zawarte przez kredytobiorcę ze wskazaniem banku jako podmiotu uprawnionego do odszkodowania. Bank może też pobrać wyższe odsetki od tej części kredytu, która pokryła brakujący wkład własny. Pozwany nie przedłożył umowy z ubezpieczycielem, nie wykazał też, że przekazał uiszczoną przez powodów składkę na rzecz ubezpieczyciela, wobec czego zasadne jest twierdzenie, iż otrzymał dodatkową korzyść, niewynikającą z istoty umowy kredytu, jako niestanowiącą ani odsetek ani prowizji banku, czyli dodatkowych świadczeń ze strony kredytobiorców przewidzianych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego. Po piąte wreszcie, bezpodstawne było naliczanie składki jako określonego procentu nie nominalnej, ale zdenominowanej do (...) kwoty kredytu. Towarzystwo (...) S.A. na terenie Rzeczypospolitej Polskiej raczej nie pobiera składek w innych walutach, a w razie wypłaty odszkodowania na rzecz Banku świadczenie zostałyby spełnione w walucie polskiej. Można zatem założyć, iż (...) Bank tą drogą uzyskał dodatkową, nieuzasadnioną korzyść, wynikłą z zastosowania dwóch różnych kursów (...), o czym będzie mowa poniżej.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawartej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Przywołaną klauzulę § (...) należy traktować w taki właśnie sposób. Zawarta została ona we wzorcu umowy pochodzącym od Banku, zaś pozwany nie udowodnił, aby postanowienia regulujące kwestię ubezpieczenia niskiego wkładu własnego zostały z powodami indywidualnie uzgodnione (art. 385¹ § 4 kc). Podnoszona przez pozwanego kwestia złożenia przez powodów oświadczenia dotyczącego zasad ubezpieczenia nie zmienia takiej oceny. Pozwany nie wykazał, aby złożenie oświadczenia było własną inicjatywą powodów albo wynikiem negocjacji. Oświadczenie stanowiło załącznik do umowy kredytu również przygotowany przez bank udzielający kredytu/

W konsekwencji świadczenie spełnione przez powodów na podstawie niedozwolonej klauzuli umownej stanowi świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 kc i jako takie podlega zwrotowi na podstawie art. 405 kc w zw. z art. 410 § 1 kc. Powodowie uiszcili na rzecz (...) Banku S.A. w dniu 26.01.2006 r. 20 661, 38 zł i zwrotu tej kwoty mogą się domagać od pozwanego.

Natomiast nie mogło zostać uwzględnione żądanie powodów dotyczące zwrotu sum wpłaconych na rzecz Banku, które miałyby zostać uznane za nienależne wobec abuzywności postanowień o przeliczaniu waluty polskiej na (...) i odwrotnie. Należy powtórzyć, iż sama zasada takiego przeliczania była dopuszczalna. Natomiast za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta należy uznać posługiwanie się przez Bank różnymi kursami dla różnych przeliczeń.

Pierwsze przeliczenie miało miejsce przy uruchomieniu kredytu. Kwota 1 900 000 zł została wyrażona w (...) na podstawie kursu z dnia 26.01.2006 r., który został określony jako kurs negocjowany. Powód zeznał, iż nie prowadził żadnych negocjacji dotyczących kursu (...) i nie jest w stanie stwierdzić, na jakiej podstawie kurs został w taki sposób określony. Pozwany nie przedstawił dowodu na te okoliczności. Kurs negocjowany był jednakże zbliżony do kursu kupna (...) obowiązującego tego dnia w (...) Banku S.A., który wynosił 2,4230 o godz. 8:05 i 2,4167 o godz. 14:30. Natomiast kurs sprzedaży (...) wynosił odpowiednio: 2,5094 i 2,5279.

Już na podstawie tych kursów widoczne są różnice w wysokości zobowiązania kredytowego denominowanego do (...). Według kursu kupna zobowiązanie wynosiłoby 784 151, 88 (...) lub 786 196, 05 (...), zaś według kursu sprzedaży jedynie 757 153, 10 (...) lub 751 612, 00 (...), czyli byłoby wyraźnie niższe. Z kolei przeliczenie na potrzeby ustalenia kwoty do

spląty przy przyjęciu kursu sprzedaży dałoby efekt: $784\ 151, 88 \times 2,5094 = 1\ 967\ 750, 73$ zł lub $786\ 196, 05 \times 2,5279 = 1\ 987\ 424, 99$ zł.

Nie ulega wątpliwości, że zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna oraz innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami.

Zastosowanie różnego kursu w zależności od tego, czy przeliczenie dotyczy wypłaconego kredytu czy też wysokości raty w dniu przewidzianym w harmonogramie, należy uznać za naruszające interes konsumenta w sposób rażący, a niezależnie od tego za postanowienie umowne dotknięte sprzecznością z zasadami współżycia społecznego na zasadach ogólnych, a w konsekwencji nieważnością w rozumieniu art. 58 § 2 kc. Na potrzeby denominacji kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego wypłatę środków albo dzień poprzedzających datę kolejnej raty kredytu. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego przywołaną już ustawą z dnia 26.07.2011 r. (tzw. ustawą antyspreadową).

Następnie należy zgodzić się z powodami co do tego, że stosowanie w ogóle do jakichkolwiek przeliczeń kursów stosowanych przez (...) Bank S.A. również może być poczytywane za niedozwolone postanowienie umowne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy kredytobiorcy. Kurs zakupu i sprzedaży ustalany jest przez Bank, który nie wskazał ani w samej umowie kredytu ani w jej ogólnych warunkach metody wyliczenia tych kursów poddającej się weryfikacji. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczeń, jest w sía pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134, mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta.

Pozwany nie wykazał, aby jego poprzednik prawny podawał do wiadomości kontrahentów dane o wysokości kursów i sposobie jej wyliczenia ani też aby uzgodnił z powodami zasady ustalania kursu (...). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 08.09.2016 r., II CSK 750/15, odwoływanie się do powszechnej praktyki ustalania kursów (...) w tabelach banków, które miały charakter rynkowy, nie może wpływać na ustalenie, że warunki spląty kredytu nie zostały indywidualnie ustalone.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanego o przesłuchanie świadków albowiem zostały one zgłoszone w sposób wadliwy, przede wszystkim nieadekwatny do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz do okoliczności, jakie miałyby zostać udowodnione. Świadek A. N. została zgłoszona na okoliczność zasad funkcjonowania kredytów denominowanych/waloryzowanych do (...), sytuacji na rynku kredytów hipotecznych w latach 2004-2009, oczekiwań kredytobiorców. Świadek nie brała udziału w negocjowaniu i zawarciu umowy z powodami, zatem nie mogła mieć wiedzy nt. ich oczekiwań, zaś oczekiwania innych kredytobiorców nie mają znaczenia w tej sprawie. Sytuacja na rynku kredytów została opisana w przedłożonych przez pozwanego dokumentach – raportach, analizach, itp. Zeznania świadka nie są dowodem na tego rodzaju okoliczności. Również zasady funkcjonowania kredytów winny wynikać z dokumentów. Świadek K. K. została zgłoszona na okoliczność zasad ustalania kursów przez Bank oraz rynkowego charakteru tych kursów. Zasady ustalania kursu powinny wynikać z umowy, jej ogólnych warunków albo z dokumentów o charakterze ogólnym pochodzących od banku kredytującego. Natomiast dowodem na rynkowy charakter tych kursów może być analiza rynku, opracowanie o charakterze naukowym, ogłoszenie lub innego rodzaju informacja o charakterze normatywnym albo pochodząca od organu publicznego, np. raport Komisji Nadzoru Finansowego, itp., albo opinia biegłego z zakresu bankowości i finansów, o jaką pozwany nie wnosił. Świadek może zeznać, że kurs jest rynkowy, ale to zeznanie nie będzie weryfikowalne, jeżeli nie zostanie poparte dowodem o charakterze obiektywnym. Z kolei świadek P. T. został zgłoszony na okoliczność, że z związku z udzielaniem kredytów denominowanych czy waloryzowanych we (...)Bank zaciąga zobowiązania w walucie (...). Pozwany nie wyjaśnił jednakże, o jakie zobowiązania chodzi i w jaki sposób ich zaciągnięcie przekłada się na relację pomiędzy

nim a powodami. Ponadto również takie okoliczności powinny wynikać z odpowiednich dokumentów. W związku z powyższym prowadzenie wskazanych dowodów było zbędne i prowadziłyby jedynie do przedłużenia postępowania poza rozsądną potrzebę, skoro świadkowie mieliby być przesłuchiwani w drodze pomocy sądowej.

Trzeba zaznaczyć, że pozwany nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych mogących służyć ustaleniu okoliczności zawarcia umowy z powodami. Tymczasem przedmiotem procesu nie jest analiza rynku kredytów mieszkaniowych, złotych czy walutowych, tylko ocena zasadności konkretnych roszczeń wywodzonych z konkretnego stosunku prawnego.

Sąd co do zasady podziela zastrzeżenia powodów wobec stosowanych przez (...) Bank

S.A. reguł kursowych. Nie oznacza to jednakże zasadności żądania zwrotu mającej powstać tą drogą nadpłaty po stronie powodów.

Jak już wskazano wcześniej, nie jest sprzeczne z prawem waloryzowanie kwoty kredytu kursem waluty obcej. Konieczne jest jedynie ustalenie kursu prawidłowego, mającego obiektywny walor, nie pochodzącego od jednej, silniejszej strony umowy, dającego się zweryfikować. Kursem takim mógłby być kurs średni NBP albo przeciętny kurs rynkowy, ustalony na podstawie stosownego opracowania, a w ramach procesu na podstawie opinii biegłego. O taką opinię nie zawnioskowała żadna ze stron, mimo że były one reprezentowane przez zawodowych pełnomocników. Powodowie zgłosili wniosek o dowód z opinii biegłego, jednakże na błędnie oznaczone okoliczności, mianowicie na okoliczność wyliczenia wysokości rat kredytów należnych pozwanemu bez stosowania bezskutecznych postanowień umownych w postaci klauzul indeksacyjnych i bez zastępowania tych postanowień innymi postanowieniami dotyczącymi waloryzacji, wyliczenia wysokości wynagrodzenia należnego pozwanemu z tytułu stosowania podwójnych klauzul indeksacyjnych w porównaniu do sytuacji, w której w umowie stosowany byłby tylko jeden kurs do waloryzacji zobowiązań obu stron, terminu i wysokości dokonanej nadpłaty kredytu przez powoda.

Po pierwsze, dopuszczenie dowodu z takimi tezami oznaczałoby konieczność wskazania przez sąd, które konkretnie klauzule są bezskuteczne, a zatem zajęcia przez Sąd stanowiska co do zasadności roszczenia, a przez to rozstrzygnięcia sprawy. Powodowie złożyli wprawdzie wniosek o wydanie wyroku wstępnego, jednakże wymagałoby to wcześniejszego wydania w sprawie prawomocnego wyroku oddalającego powództwo o zasądzenie zwrotu świadczeń nienależnych z tytułu nieważności umowy, co tylko przedłużyłoby postępowanie. Po drugie, ewentualne zlecenie biegłemu wyliczenia wysokości zobowiązania powodów (nie zaś żadnego „wynagrodzenia” pozwanego, bo takiego świadczenia – poza ewentualnie tak rozumianymi odsetkami albo prowizją traktowaną rozumianą jako wynagrodzenie za rozpoznanie wniosku kredytowego – umowa kredytu nie przewiduje – wynagrodzenie jest elementem stosunku pracy, dzieła, zlecenia, robót budowlanych, innych usług, a nie kredytu) przy stosowaniu jednego kursu wymagałoby wcześniej oznaczenia tego kursu. Po trzecie, nie wiadomo, czemu miałyby służyć ustalenie wysokości nadpłaty kredytu, chyba że ułatwieniu powodom dochodzenia jakichś innych roszczeń w przyszłości. Powodowie twierdzą, że ich nadpłata z tytułu zastosowania różnic kursowych wynosi 89 911, 78 zł za okres objęty żądaniem pozwu i tylko taka wartość podlegałaby badaniu. Jeżeli uważają, że posiadają nadpłatę, a także, że nie było podstaw do wypowiedzenia kredytu, to mogą te okoliczności podnosić w sprawie o zapłatę wytoczonej im przez pozwanego Bank przed Sądem Okręgowym w Krakowie.

Trzeba jednakże podkreślić, iż powodowie nie zaproponowali żadnego rozwiązania dotyczącego zastosowania określonego kursu (...). Przeciwnie, ich stanowisko procesowe – poparte załączoną do pozwu prywatną ekspertyzą dra J. C. (2) – zakłada, że kredyt winien zostać rozliczony w ogóle bez uwzględnienia waloryzacji kursem (...), czyli potraktowania tego kredytu jako kredytu złotowego, ale przy wykorzystaniu stopy odsetek LIBOR 3M stosowanej do kredytów denominowanych.

Nie jest możliwe w takich okolicznościach przyjęcie jakiegoś rozwiązania kursowego samodzielnie przez sąd, gdyż oznaczałoby ono wyjście poza zakres zgłoszonego przez powodów żądania i poza podstawę faktyczną sporu. To powodowie powinni byli zaproponować zwaloryzowanie kredytu według określonego kursu, do czego sąd mógłby się odnieść poprzez uznanie tego stanowiska za trafne w całości lub części. Tymczasem zaproponowana przez powodów w uzasadnieniu pozwu argumentacja, w szczególności odwołanie się do prywatnej opinii zawierającej wyliczenia

odrzucające w ogóle waloryzację według kursu (...), wyklucza taką możliwość. Powodowie nie sformułowali też żądania o charakterze kształtującym stosunek prawny opartego o dyspozycję art. 357¹ kc, zgodnie z którym, jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażąca strata, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Dopiero wówczas sąd mógłby nadać umowie i obowiązkom stron określony kształt.

Sąd uznał zatem żądanie ewentualne zawarte w punkcie III pozwu za usprawiedliwione jedynie co do kwoty 20 661, 38 zł należności głównej.

Odsetki za opóźnienie w zapłacie tej kwoty podlegały zasądzeniu na rzecz powodów od dnia 20.01.2016 r. Zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego należy do zobowiązań bezterminowych, w których termin spełnienia świadczenia wyznacza wezwanie do spełnienia świadczenia stosownie do art. 455 kc. Spełnienie świadczenia powinno nastąpić niezwłocznie, co oznacza z reguły spełnienie go w terminie 14 dni (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.05.1991 r., II CR 623/90; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20.03.2012 r., I ACa 191/11). Powodowie wezwali pozwanego do zapłaty pismem z dnia 21.12.2015 r., doręczonym dnia 05.01.2016 r., zatem termin spełnienia świadczenia upływał z dniem 19.01.2016 r. Od następnego dnia pozwany pozostawał w opóźnieniu.

Dalej idące żądanie ewentualne podlegało oddaleniu. Dotyczy to także żądania zawartego w punkcie V pozwu. Brak jest podstawy do żądania od pozwanego w trybie procesowym rozliczenia dokonanych wpłat oraz harmonogramu dalszych spłat – zwłaszcza że przedmiotem odrębnej sprawy jest skuteczność wypowiedzenia kredytu. Jeżeli Sąd Okręgowy w Krakowie uzna, że wypowiedzenie było skuteczne, to żadnych dalszych spłat ratalnych nie będzie.

Wobec częściowego uwzględnienia żądania pozwu o kosztach procesu należało orzec zgodnie z wyrażoną w art. 100 kpc zasadą ich stosunkowego rozdzielenia. Powodowie wygrali sprawę w 7, 33 % (20 661, 38 zł / 282 020, 42 zł), pozwany zaś w 92, 67 %. Koszty procesu po stronie powodów objęły: opłatę od pozwu – 1 000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwu – 3 x 14 400 zł – Sąd uznał za usprawiedliwione przyjęcie trzykrotności stawki minimalnej wobec skomplikowanej materii prawnej sprawy (powodowie wnioskowali o sześciokrotność stawki minimalnej, co jest przesadzone) oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictwa – 34 zł, tj. łącznie 44 234 zł, z czego 7, 33 % wynosi 3 242, 35 zł. Koszty procesu po stronie pozwanego objęły wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na tej samej podstawie (przez większość procesu zastępstwo procesowe pozwanego było wykonywane przez adwokata) – 3 x 14 400 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, tj. łącznie 43 217 zł, z czego 92, 67 % wynosi 40 049, 19 zł. Różnica między wskazanymi kwotami wynosi 36 806, 84 zł i przypada pozwanemu.

Mając powyższe na uwadze sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.